

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดลำปาง จำนวน 62 กลุ่ม ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

1. ระดับเขตแบ่งจังหวัด ออกเป็น 3 เขตตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ คือ เขตเหนือ เขตกลาง เขตใต้ ดังนี้

เขตเหนือ ได้แก่ อ. วังเหนือ อ. เมืองปาน อ. แจ้ห่ม อ. กาว

เขตกลาง ได้แก่ อ. เมือง อ. ห้างฉัตร อ. เกาะคา อ. แม่มาะ อ. แม่ทะ อ. เสริมงาม
อ. สบปราบ

เขตใต้ ได้แก่ อ. แม่พริก อ. เถิน

2. สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50

เขตเหนือ ได้แก่ อ. เมืองปาน อ. แจ้ห่ม

เขตกลาง ได้แก่ อ. เมือง อ. ห้างฉัตร อ. เกาะคา อ. แม่ทะ

เขตใต้ ได้แก่ อ. เถิน

อำเภอที่ทำการสุ่มได้มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรจำนวน 119 กลุ่ม แยกเป็นการผลิต 57 กลุ่มและการแปรรูป 62 กลุ่ม ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มร้อยละ 50 จากกลุ่มการผลิต ได้ 30 กลุ่มและกลุ่มการแปรรูป ได้ 32 กลุ่ม เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอแล้วทำการสุ่มสมาชิกกลุ่มละ 5 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษากลุ่มการผลิตได้ 150 คน กลุ่มการแปรรูปได้ 160 คนรวมแล้วทั้งหมด 310 คน ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

อำเภอ	การผลิต			การแปรรูป		
	จำนวน กลุ่ม ทั้งหมด	จำนวนกลุ่ม ที่สุ่มได้	จำนวนตัวอย่าง (คูณ 5)	จำนวน กลุ่ม ทั้งหมด	จำนวนกลุ่ม ที่สุ่มได้	จำนวนตัวอย่าง (คูณ 5)
อ.เมือง	11	6	$6 \times 5 = 30$	9	5	$5 \times 5 = 25$
อ.เกาะคา	3	2	$2 \times 5 = 10$	14	7	$7 \times 5 = 35$
อ.ห้างฉัตร	6	3	$3 \times 5 = 15$	6	3	$3 \times 5 = 15$
อ.เมืองปาน	10	5	$5 \times 5 = 25$	4	2	$2 \times 5 = 10$
อ.แจ้ห่ม	8	4	$4 \times 5 = 20$	13	7	$7 \times 5 = 35$
อ.แม่ทะ	13	7	$7 \times 5 = 35$	8	4	$4 \times 5 = 20$
อ.เถิน	6	3	$3 \times 5 = 15$	8	4	$4 \times 5 = 20$
รวม	57	30	$30 \times 5 = 150$	62	32	$32 \times 5 = 160$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (close-ended questions) และคำถามปลายเปิด (open-ended questions) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งทางสังคม รายได้รวมของครอบครัว จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรและ การได้รับการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยา

คำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยา แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง ความต้องการพวกพ้องและทัศนคติที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการ เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถามเชิงบวก 15 ข้อ และคำถามเชิงลบ 10 ข้อ ให้แสดงความคิดเห็นว่าแต่ละข้อสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยเพียงใด ตามมาตรวัด 5 ระดับของ Likert scale ดังนี้

ลักษณะคำถาม

		เชิงบวก	เชิงลบ
		คะแนน	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	5	1
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	4	2
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	3	3
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1	5

การแปลความหมายระดับความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกำหนดตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยของประคอง(2529: 70) ซึ่งได้แบ่งเกณฑ์การวัดระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.00	คะแนน
เห็นด้วย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	คะแนน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 24 ข้อ โดยจะให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามดังนี้

มีส่วนร่วมมาก	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
ไม่มีส่วนร่วม	มีค่าเท่ากับ	0	คะแนน

การแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกำหนดตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยของประคอง(2529: 91) ซึ่งได้แบ่งเกณฑ์การวัดระดับ ดังนี้

มีส่วนร่วมมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.00	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.50 - 1.49	คะแนน
ไม่มีส่วนร่วม	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.00 - 0.49	คะแนน

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทดสอบแบบสัมภาษณ์ใน 3 ลักษณะคือ

1. ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

เพื่อวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมามีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการหรือไม่ ครอบคลุมประเด็นและสาระสำคัญตามที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและขอรับคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นหรือข้อความที่ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไข แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปทดสอบต่อไป

2. หาค่าอำนาจจำแนก t-test กลุ่มสูง-ต่ำ 25 %

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดสอบกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง อ. แม่พริก จ.ลำปาง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ในตอนต้นที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาและตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าอำนาจจำแนก t-test กลุ่มสูงต่ำ 25% โดยใช้สถิติโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แล้วคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไว้ จำนวน 49 ข้อ แบ่งเป็นตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยา 25 ข้อ และตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 24 ข้อ

3. ทดสอบความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์

นำข้อคำถามที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแล้ว ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า Reliability Coefficient ตามวิธีการของ Cronbach(อ้างโดย รัชนก,2549: 28) โดยใช้สถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ปรากฏว่าแบบสอบถาม แต่ละตอนมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach'alpha) ดังนี้

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางจิตวิทยา

- ความต้องการด้านเกียรติและชื่อเสียง (8 ข้อ)	ได้ค่า alpha = 0.895
- ความต้องการพวกพ้อง (7 ข้อ)	ได้ค่า alpha = 0.766
- ทักษะคติที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการ (10 ข้อ)	ได้ค่า alpha = 0.858

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

- การมีส่วนร่วมในการวางแผน (7 ข้อ)	ได้ค่า alpha =	0.938
- การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (6 ข้อ)	ได้ค่า alpha =	0.884
- การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (6 ข้อ)	ได้ค่า alpha =	0.893
- การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (5 ข้อ)	ได้ค่า alpha =	0.928

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ชั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สอบถามกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดลำปาง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์และงานวิจัย ตลอดจนข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด เมื่อได้ตรวจสอบความเรียบร้อยแล้ว จะนำมาลงรหัสคอมพิวเตอร์และจัดบันทึกลงตารางรหัส เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่เหมาะสมคือ

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายคุณสมบัติของตัวอย่างตามข้อมูลที่เก็บมาได้ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งมีสมการดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + b_7X_7 + b_8X_8 + b_9X_9 + b_{10}X_{10} + b_{11}X_{11}$$

เมื่อตัวแปรตาม Y = การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง

a = ค่าคงที่

$b_1..b_{11}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X_1	=	เพศ
	X_2	=	อายุ
	X_3	=	การศึกษา
	X_4	=	ตำแหน่งทางสังคม
	X_5	=	รายได้รวมของสมาชิก
	X_6	=	จำนวนแรงงานในครัวเรือน
	X_7	=	ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร
	X_8	=	การได้รับการฝึกอบรม
	X_9	=	ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง
	X_{10}	=	ความต้องการพวกพ้อง
	X_{11}	=	ทัศนคติที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการ